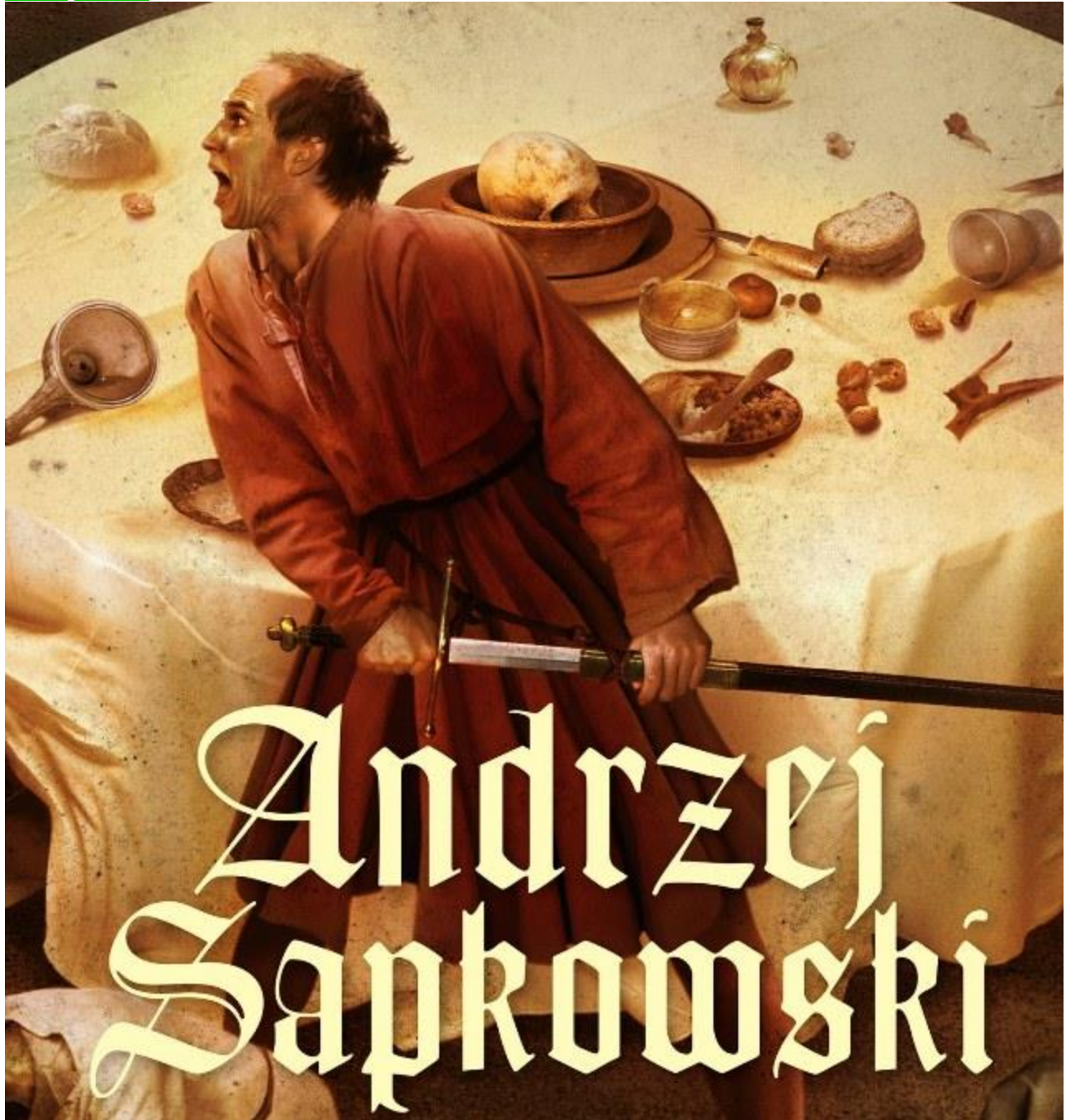

Andrzej Sapkowski: Narrenturm 2

PM/31 ADMIN

Historiallisen romaanin ja fantasian *sfumato* – JOHANNES PULKKINEN (5.12.2019)

Kun aloitin puolalaiskirjailija Andrzej Sapkowskiin *Narrenturmin*, oletin ensin tarttuneeni historialliseen romaaniin. Raadollinen keskiajan elämä ja runsas latinan kielen viljely toivat mieleen sekä *Decameronen* että *Ruusun nimen*. Historiallisen fiktion sijaan *Narrenturm* paljastui kuitenkin ylluonnollista viliseväksi fantasiaksi Sapkowskielta aiemmin suomennettujen Noituri-kirjojen tapaan.

Sapkowskin teosten julkaisemisesta suomeksi saanee kiittää Noituri-sarjaan perustuvien The Witcher -pelin suosiota.

Narrenturm sijoittuu kuitenkin eri maailmaan kuin aiemmin käännetyt noituri Geraltin seikkailut, nimittäin uskonsotien aikaiseen 1400-luvun Keski-Eurooppaan. Fantasiaa tämäkin kuitenkin on. *Narrenturmin* hahmot kohtaavat tämän tästä erilaista taikuutta: yliluonnollisista olennoista ja noidista lentävään tammipenkkiin, ja onnistuupa päähenkilö lähestulkoon manaamaan esiin demoninkin. Taikuus tuntuu kuitenkin erilaiselta kuin monissa korkean fantasian teoksissa. Sitä ei juuri selitetä, ja sillä ei tunnu olevan mitään sääntöjä, joista lukijan olisi mahdollista päästä selville. Sen sijaan teoksen maailma tuntuu ottavan keskiajan taikauskaisen maailmankuvan omakseen ja tekevän siitä todellisuutta.

WSOY on päättänyt pilkkoa *Narrenturmin* kahteen osaan, ja sama kohtalo odottaa kaiketi myös trilogian seuraavia osia. Tämä on lukijan kannalta hölmö ratkaisu. Tarinan juonikaaret olisivat toimineet paremmin alkuperäisessä muodossaan. Siitäkin huolimatta, että sankareiden suunnasta toiseen tempoileva *via dolorosa* pitkin Sleesiaa ei tarjoa erityisen suoraviivaista draaman kaarta seurattavaksi. Sen sijaan tarinassa on paljon kiinnostavia palasia, kohtauksia ja paikkoja lukijan ihmeteltäväksi. Näitä ovat esimerkiksi riehakas noitasapatti, jossa taikoja ja taikaolennot palvovat äitijumala *Magna Materia*, uskonsodan järjettömien julmuuksien kuvaaminen ja murhamysteeri, joka kehittyy päähenkilö Reynevanin veljen kuoleman ympärille. Valitettavasti mihinkään kiinnostavaan aiheeseen ei päästä kovin syvälle, kun sankarien on jo aika laukata kohti seuraavaa vastoinkäymistä takaa-ajajat kintereillään.

Suurin ongelma *Narrenturm*issa ovat hahmot. En jaksa samaistua enkä kiinnostua epäonnistuneesta päähenkilö Reynevanista, joka tyhmillä valinnoillaan onnistuu saattamaan itsensä ja ystävänsä aina uusiin vaikeuksiin. Ehkä harmillisinta luettavaa ovat kuitenkin vähäiset ja ohuiksi jäävät naishahmot, joita katsotaan aina pelkästään miesten näkökulmasta. Noituri-kirjoissa esiintyneiden Cirin ja Yenneferin kaltaisia kiinnostavia sankarittaria ei Sapkowski ainakaan Hussilaistrilogian avausosassa onnistu rakentamaan.

Ongelmista huolimatta täytyy myöntää, että *Narrenturm* oli ison osan ajasta viihdyttävä kirja. Sapkowski onnistuu rakentamaan moniin kohtauksiin hyvää jännitystä, ja hahmojen humoristista sanailua on mukava seurata. Historiallinen maailma tuntuu elävältä, ja tietoa siitä vyörytettiin päälleni enemmän kuin saatoin yhdellä lukukerralla ottaa vastaan. (Halutessaan lukija voi lisäksi sivistää itseään tarkistamalla kirjan lopussa olevasta selitysosasta, mitä latinaksi ja muilla vierailta kielillä esiintyneet ilmaukset tarkoittivat. Sieltä selviää esimerkiksi, että *sfumato* merkitsee *valohämyä*, ja viittaa Leonardo da Vincin käyttämään maalaustekniikkaa, jossa värisävyjä sulautetaan toisiinsa.) *Narrenturmin* suomennos muuten toimii myös hyvin, ja kääntäjä tuntuu onnistuneen siirtämään maailman tunnelman ja tyylin hyvin kielestä toiseen.

Vaikka en ole vielä vakuuttunut Reynevanista kirjasarjan arvoisena päähenkilönä, niin varmaan seuraavakin osa Sapkowskiin pääteoksena markkinoitua Hussilaistrilogiaa tulee luettua. *Libri sunt legendi, non comburendi!*

Adrzej Sapkowski. *Narrenturm 2*. WSOY 2019. 347 sivua.

Johannes Pulkkinen on kirjoittamisen opiskelija Jyväskylän yliopistosta.